

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สุภาสิตพระร่วง (๑)

ครูผู้สอน

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

ครูวิชุดา

กลีนจงกล

สุภาษิตพระร่วง (๑)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกข้อสนับสนุนที่กล่าวว่าสุภาสิตพระร่วงเป็นสุภาสิตคำสอนที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เก่าแก่ของไทยได้
๒. สรุปความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของสุภาสิตพระร่วงได้
๓. เห็นคุณค่าของสุภาสิตพระร่วงในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม

ชวนคิด พิธีจรสาร

ชวนคิด พิณิจสาร

วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร หรือ
วัดโพธิ์ เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรมหาวิหาร
เดิมชื่อว่า “วัดโพธาราม” เป็นวัดโบราณเก่าแก่ที่ราษฎร
สร้างขึ้นมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี
แม้ไม่ปรากฏหลักฐานการสร้างที่แน่ชัด แต่สันนิษฐานว่า
น่าจะสร้างขึ้นหลังจากปี พ.ศ. ๒๒๓๑

ในรัชกาลสมเด็จพระเพทราชาต่อกับรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราชแห่งกรุงศรีอยุธยา เป็นวัดราษฎร์ขนาดเล็กอยู่ในเขตตำบลบางกอก ปากน้ำเจ้าพระยา เมืองธนบุรี ชาวบ้านเรียกกันว่า “วัดโพธิ์” มาจนทุกวันนี้

ครั้นต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๗๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ได้ทรงบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ ครั้งใหญ่อีกครั้ง

พระองค์ได้ทรงมีพระราชประสงค์ให้พระอาราม
แห่งนี้เป็น “มหาวิทาลัย” สำหรับประชาชนทั่วไป
พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นำเอาองค์
ความรู้จากปราชญ์ของไทยและสรรพศิลปวิทยาการ
ต่าง ๆ

เช่น ตำราการแพทย์ โบราณคดี และวรรณกรรม
โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนทั้งหลาย ฯลฯ มาจารึก
ลงบนแผ่นหินอ่อนจำนวน ๑,๓๖๐ แผ่น

**ประดับไว้ตามบริเวณผนัง - เสาพระระระเบียง
รอบพระอุโบสถ พระวิหาร พระวิหารคด และ
ศาลารายรอบพระมณฑปภายในวัด เป็นต้น**

สุภาษิตพระร่วง

มีอีกชื่อว่า “**บัญญัติพระร่วง**” เดิมเชื่อว่าแต่ง
ในสมัยสุโขทัย แต่มีปรากฏหลักฐานว่า ปี พ.ศ. ๒๓๗๙
รัชกาลที่ ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

ให้จารึกสุภาษิตพระร่วงลงบนแผ่นศิลาประดับ
ไว้ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

นอกจากนี้ยังมีการพบสุภาษิตพระร่วงในสมุดไทย
หลายฉบับ รวมถึงสมุดไทยดำเรื่อง “**บัณฑิตพระร่วง**”
พระนิพนธ์สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิต
ชิโนรส (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

รวมอยู่กับเรื่อง กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ และ
แม่สอนลูก โดยเรื่องบัณฑิตพระร่วง มีเนื้อหา
ที่ใกล้เคียงกับสุภาษิตพระร่วงมาก (มีต่อ)

สุภาษิตพระร่วง

กรมศิลปากรจึงใช้เป็นเอกสารในการ
ตรวจสอบชำระสุภาษิตพระร่วงจนเป็นฉบับ
สมบูรณ์ (มีต่อ)

สุภาชิตพระร่วง

สุภาชิตพระร่วงไม่ปรากฏนามผู้แต่ง และพบ
หลายฉบับ แต่ฉบับที่นำมาใช้เป็นแบบเรียนได้รับการ
ชำระโดยสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุ
ชิตชิโนรส (มีต่อ)

สุภาชิตพระร่วง

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า
กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

แหล่งที่มาของภาพ : https://th.wikipedia.org/wiki/สมเด็จพระมหาสมณเจ้า_กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

ลักษณะคำประพันธ์

ประกอบด้วย ร่ายสุภาพ พรรคละ ๕ - ๘ คำ
และจบด้วยโคลงสองสุภาพ

ลักษณะคำประพันธ์

ปางสมเด็จพระร่วงเจ้า

เฝ้าผ่านภพสุโขทัย

มลักเห็นในอนาคต

จึงผายพจนประภาษ

เป็นอนุศาสนกถา

สอนคณานรชน....

ลักษณะคำประพันธ์

โดยอรธอันถ่องถ้วน แถลงเลศเหตุเลือกถ้วน
เลิศอ้างทางธรรม แลเนา

ลงมือทำ จดจำได้

นักเรียนจับคู่กันทำใบงาน “**สุภาชิตพระร่วงมรดก
คำสอนของไทย**” เมื่อเสร็จกิจกรรมแล้ว นักเรียน
อาสาสมัครออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อน ๆ
ช่วยกันตรวจสอบ โดยครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ใบงาน

สุภาษิตพระร่วง

มรดกคำสอนของไทย

ใบงาน
“สุภาษิตพระร่วงมรดกคำสอนของไทย”

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเรื่อง แล้วตอบคำถาม

ความเป็นมาของสุภาษิตพระร่วง

เรื่องสุภาษิตพระร่วงเป็นสุภาษิตคำสอนเก่าแก่ที่สุดของไทยที่ปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร เชื่อว่าเป็นวรรณคดีที่แต่งขึ้นในสมัยสุโขทัย คำสอนบางบทในสุภาษิตพระร่วงมีปรากฏอยู่ในวรรณคดีสมัยอยุธยาตอนต้น เช่น เรื่องลิลิตพระลอ ก่อนที่จะออกเดินทางไปเมืองของพระเพื่อนพระแพง พระนางบุญเหลือทรงสอนพระลอว่า “ที่จะกันกันจมนั้น ที่จะกันกันจมนั้น” ซึ่งตรงกับคำสอนในสุภาษิตพระร่วงที่ว่า “มิจะจับจับจมนั้น มิจะกันกันจมนั้น”

๑. เหตุใดสุภาษิตพระร่วง จึงเป็นคำสอนที่เก่าแก่ที่สุด

๒. หลักฐานใดที่อาจช่วยสนับสนุนว่า สุภาษิตพระร่วง มีอิทธิพลต่อคนไทย

ชวนคิดช่วงท้าย

ถ้านักเรียนอยากที่จะสร้างสิ่งสำคัญ
สักหนึ่งสิ่ง สิ่งนั้นอยากสร้างอะไร

คำไหนใช้ถูก

บุบผชาติ

บุปผชาติ

PHOTO BY
JAMES APSARA

บุปผชาติ

น. ดอกไม้, พวงดอกไม้. (ป.).

ดอกไม้ในรั้ววัง : นายธีรุต ฉำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรม>
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ สืบค้นเมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สุภาษิตพระร่วง (๒)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

